Universiteti ''Ukshin HOTI'' Prizren
Fakulteti Ekonomik
Menaxhment Ndërkombëtar

PROGRAMI MËSIMOR– SYLLABUS							
Niveli i studimeve	Bachelor	**Programi**	**MN**	**Viti akademik**	2019/20		
LËNDA	**E Drejta Biznesore**						
Viti	II	Statusi i lëndës	O	**Kodi**		**ECTS kredi**	6
Semestri	III						
Javët mësimore	15		Orët mësimore 30			Ligjërata	Ushtrime
						2	1
Metodologjia	Ligjërata, ushtrime, punime seminarike, konsultime, teste.						
Konsultime							
Mësimdhënësi	**Prof. Asoc. Dr. Hamdi HOTI**		e-mail	hamdi.hoti@uni-prizren.com			
			Tel.	383 044 205 116			
Asistenti	**Dafina ABDULLAHU**		e-mail				
			Tel.				

Qëllimi studimor i lëndës	**Përfitimet e studentit**
Lënda ofron njohuri të përgjithshme dhe themelore të së drejtës banesore dhe rregullimin tregtare vendor si dhe krahasimin me atë ndërkombëtar. Lënda studenteve do t'u ofroj mundësi që të zhvillojnë njohuri mbi sistemin juridik të biznesit dhe mënyrën e funksionimit të tij. Një analizë më në detaje do t'i kushtohet edhe ligjeve, akteve juridike mbi të cilat funksionon e drejta tregtare, objektet dhe subjektet e së drejtës, burimet në krijimin e detyrimeve, kontratat dhe klasifikimi i tyre i mundësojnë studenteve një vizion të përgjithshëm rreth dinamikes së marrëdhënieve juridike tregtare. Lëndë është planifikuar të ndihmojë studentet që të përmirësojnë kontekstin e tyre personal brenda së drejtës tregtare në Kosovë. Rëndësi do ti kushtohet problemeve juridike-ekonomike. Mënyra e rregullimit të lëndës në aspektin ligjor e biznesor.	*Pas përfundimit të këtij kursi (lënde), studenti pritet të jetë në gjendje që:* ✓ Të kuptojë parimet themelore të së drejtës Biznesore (tregtare). ✓ Të qartësojë pozitën dhe rolin e kësaj lënde tani dhe në të ardhmen në vendin tonë, mbi interesat e kësaj fushe; ✓ Të kritikojë dhe debatojë, mbroj çështjet aktuale të lëndës dhe të argumentojë qëndrimin e vet duke u bazuar në parimet dhe rregullat juridike kombëtare dhe atyre ndërkombëtare. ✓ Të rrisë aftësitë e studentit për të kuptuar peshën e së drejtës biznesore. ✓ Të rrisë aftësitë e studentit në aspektin personal dhe profesional–zbatues të lëndës në trendin Evropian e atë global.

Metodologjia për realizimin e temave mësimore:
Metodologjia e mësimdhënies do të konsistojë në ligjërimin e lëndës në mënyrë të qartë dhe të kuptueshme nëpërmjet ligjëratave, prezantimeve, demonstrimeve dhe vlerësimit të studentëve sikurse edhe në analizën e temave përkatëse. Ligjërata do të prezantohet sipas metodës interaktive. Studentët pas përfundimit të çdo ligjërate kanë mundësi të konsultimeve. Konsultimet për kolofium dhe për provim bëhen pas shpalljeve të rezultateve fizike ne tab. e shpalljeve ne fakultet dhe përmes postës elektronike.
Kushtet për realizimin e temës mësimore:
Literatura adekuate, përdorimi i mjeteve të TI.

Mënyra e vlerësimit të studentit (në%)		
✓ Testi I 25% ✓ Vijimi i ligjëratave 5 % ✓ Angazhimi 10 % ✓ Punimi seminarik 10% ✓ Provimi përfundimtar <u>50%</u> Totali 100 %	Vlerësimi në %	Nota përfundimtare
	91-100 81-90 71-80 61-70 51-60 0-50	10 (dhjetë) 9 (nëntë) 8 (tetë 7 (shtatë) 6 (gjashtë) 5 (pesë)

Obligimet e studentit:	
Ligjërata: ✓ Vijueshmëria e rregullt, ✓ Pjesëmarrja aktive në diskutim për temat e prezantuara, ✓ Studentet inkurajohen të lexojnë literaturë bashkëkohore shtesë përgjatë gjithë semestrit që i dedikohen çështjeve të ndryshme te kësaj lënde.	**Ushtrime:** ✓ Vijueshmëria e rregullt; ✓ Të marrin pjesë në debate ne lidhje me ligjëratën, ✓ Të tregoj gjuhë profesionale juridiko- shkencore, ✓ Punë kërkimore në shkrimin e seminareve dhe prezantimin e temave të caktuara para kolegëve. ✓ Të ndjekin politikat disiplinore të vijueshmërisë nëpër ligjërata.

Ngarkesa e studentit për lëndën			
Aktiviteti	**Orë**	**Ditë/Javë**	**Gjithsej:**
Ligjërata	2 + 1	15 javë	45 orë
Ushtrime			
Punë praktike			
Kontakte me mësimdhënësin/konsultime	1	1	15
Ushtrime në terren			
Punë hulumtuese, seminare	1	15 javë	15
Detyra të shtëpisë	2		25
Koha e studimit vetanake	1	15 javë	15
Përgatitja përfundimtare për provim	3	15	45
Projekte, prezantime, kollokviume...etj.			5
Vërejtje: 1 ECTS kredi=25 orë angazhim, p.sh nëse lënda i ka 4 ECTS kredi student duhet të ketë angazhim gjatë semestrit 100 orë		Ngarkesa totale:	150

Java	**Ligjërata**		**Ushtrime**	
1.	**Tema**	**Orët**	**Tema**	**Orët**
	✓ Prezantimi hyrës; ✓ Njohja dhe qëllimin e lëndës; ✓ Programi i lëndës; ✓ Rezultatet e pritura; ✓ Literatura; ✓ Vlerësimi; ✓ Politikat akademike. **HYRJE** 1. Përmbajtja e lëndës e drejta tregtare; 2. Njohuritë themelore mbi të drejtën dhe shtetin në përgjithësi; 3. Normat shoqërore, normat zakonore, normat e moralit; 4. E drejta dhe kuptimi i saj; 5. Roli shoqëror i së drejtës; 6. Lindja dhe zhvillimi i së drejtës, 7. Kuptimi i rendit juridik, a. Normat juridike – llojet e tyre, b. Aktet juridike dhe llojet e tyre.	2		1

2.	HYRJE NË TË DREJTEN TREGTARE Ecuria Zhvillimi i së drejtës tregtare 1. Zanafilla dhe zhvillimi i së Drejtës Tregtare-Biznesore; 2. Kuptimi, objekti i së drejtës tregtare-biznesore, emërtimi i saj; 3. Marrëdhëniet e së drejtës biznesore me degët tjera të drejtësisë si: me të drejtën Kushtetuese, Administrative, Financiare, të drejtën e Punës, Ekonomike, Civile e Penale; Falimentimit, etj 4. Burimet e së drejtës në përgjithësi dhe të drejtës tregtare në veçanti si: Burimet materialë dhe burimet formale siç janë: (Ligji, Aktet Nënligjore, Kontratat Ndërkombëtare, Doket – *Zakonet*, ***Uzanset*** *tregtare, Precedenti Gjyqësor, Praktika Gjyqësore dhe Shkenca Juridike;* Parimet themelore të së drejtës tregtare.	2		1
3.	OBJEKTË I SË DREJTËS TREGTARE 1. Sendet, kuptimi juridik; 2. Llojet dhe ndarja e sendeve; 3. Mjetet kryesore; 4. Sendet në qarkullim dhe jashtë qarkullimit; 5. Sendet e palëvizshme dhe të lëvizshme; 6. Sendet e caktuara individuale dhe ato të caktuara sipas gjinisë; 7. Sendet konsumuese dhe ato jo konsumuese; 8. Sendet e ndashme dhe të pa ndashme; 9. Sendet e thjeshta dhe të përbëra; 10. Sendet kryesore dhe ato aksesore; Parat, Letrat me vlerë.	2		1
4.	SUBJEKTET E SË DREJTËS TREGTARE 1. Personat Fizik, ✓ Atributet e personit fizik, Aftësia për të vepruar, 2. Personat Juridik, -Karakteristikat, llojet e personave juridik, kushtet për themelimin e personit juridik, shuarja e personit juridik (ndërprerja e veprimtarisë së personit juridik), 3. Aftësia juridike dhe aftësia për të vepruar e subjekteve të së drejtës tregtare.	2		1
5.	FORMAT E ORGANIZIMIT TË SHOQËRIVE TREGTARE-BIZNESORE 1. Historiku- nocionet; 2. Tregu individual (biznesi individual); 3. Ndërmarrjet publike; 4. Shoqëritë tregtare publike (kolektive); 5. Shoqëritë komanditore; 6. Shoqëritë me përgjegjësi të kufizuar; 7. Shoqëritë Aksionare; 8. Realizimi dhe mbrojtja e të drejtave të subjekteve të së drejtës; 9. Sistemet themelore juridike, sistemi Anglo-sankson dhe sistemi Euro kontinental.	2		1
6.	KUPTIMI ROLI I SË DREJTËS DETYRIMORE TE E DREJTA TREGTARE 1. Kuptimi i së drejtës detyrimore; 2. Parimet themelore të së drejtës detyrimore, llojet e detyrimeve sipas subjektit, përmbajtjes, kohëzgjatjes, numri i prestimeve, objekti i prestimeve sipas lidhjes me personin, sipas mbrojtjes juridike; 3. Burimet e së drejtës detyrimore; 4. Kontratat si burim i detyrimeve, parimet e së drejtës kontrakture; 5. Parimi i lirisë së kontraktimit, autonomia e vullnetit, parimi i konsenzualizmit, 6. Llojet e Kontratave.	1		1
	Literatura: Nerxhivane Dauti: E Drejta e Detyrimeve, Prishtinë 57-61.			
7.	KUSHTET PËR LIDHJEN E KONTRATËS 1. Objekt i Kontratës; 2. Baza e Kontratës;	2		1

	3. Aftësia punuese e palëve kontraktuese; 4. Forma e kontratës; 5. Pavlefshmëria e kontratës (të metat në shprehjen e vullnetit kontratat joligjore, kontratat e rrëzueshme); 6. Kushtet dhe afatet në kontratë; 7. Heqja dorë nga kontrata; 8. Përfaqësimi, ndërmjetësimi.			
	Literatura:Prof. Dr. Mazllum Baraliu "E Drejta Biznesore",Prishtinë 2010.			
8.	**Kollokfiumi / Vlerësimi intermediar**	2		1
9.	LIDHJA E KONTRATËS- RËNDESIA 1. Pëlqimi dhe shprehja e vullnetit; 2. Elementet e Kontratës; 3. Oferta për lidhjen e kontratës– Parimi i Ofertës; 4. Momenti dhe vendi i lidhjes së kontratës; 5. Para kontrata; 6. Lidhja e kontratës.	2		1
10	INTERPRETIMI I KONTRATËS 1. Veprimi juridik i kontratës në përgjithësi; 2. Përgjegjësia për të metat juridike dhe fizike të sendit; 3. Kundërshtimi për shkak të mos përmbushjes; 4. Shkëputja e kontratës për shkak të mos përmbushjes; 5. Shkëputja e kontratës për shkak të ndryshimit të rrethanave; 6. Pamundësi e përmbushjes; 7. Detyrimi i Pamasë (Laesio Enormis), Kontrata me fajde, Bartja e kontratës; 8. Pushimi i kontratës; 9. Shkëputja e kontratës; 10. Anulimi i kontratës.	2		1
11	BURIMET TJERA DETYRIMORE SI: 1. Fitimi pa bazë; 2. Pagimi pa pasur burgji (Kryerja "gjerimi" e punëve të huaja pa autorizim; 3. Shprehja e një anshme e vullnetit; 4. Shkaktimi i dëmit; 5. Llojet e përgjegjësis (Përgjegjësia civilo-juridike, Penale-juridike, administrative-juridike); 6. Faji si bazë e përgjegjësisë; 7. Përgjegjësia për tjetrin (përgjegjësia për personat e mitur, e ndërmarrjes për punëtorët e tyre, përgjegjësia e personave juridik për organet e tyre; 8. Përgjegjësia për demin që i shkakton sendi i rrezikshëm apo veprimtaria e rrezikshme, rastet e veçanta të përgjegjësisë; 9. Përgjegjësia e ma shumë personave për të njëjtinë dëm; 10. Shpërblimi i dëmit material dhe jo material.	2		1
12	TË DREJTAT E KREDITORIT DHE DETYRIMET E DEBITORIT 1. E drejta në shpërblimin e dëmit; 2. Dëmi kontraktor Kushti Penal, Kamatat vonuese; Kundërshtimi i punëve juridike të debitorit, të drejtat e kreditorit në rastet e veçanta; 3. Ndërrimi i Kreditorit apo Debitorit; 4. Shuarja (Pushimi) i detyrimeve; 5. Parashkrimi**.**	2		1
13	KONTRATAT MBI QARKULLIMI E MALLRAVE 1. Karakteristikat e kontratave në drejtësi; 2. Kontrata mbi shitjen –elementet me rëndësi të kësaj kontrate; 3. Detyrimet e shitësit; 4. Detyrimet e blerësit; 5. Shpërblimi i dëmit në rast të shkëputjes së kontratës së shitjes; 6. Shitblerja e specifikuar;	2		1

	7. Shitblerja sipas Mostrës apo Modulit; 8. Shitblerja në Sprovim; 9. Shitblerja në të drejtën e parablerjes.			
14	PUNET BANKARE 1. Kuptimi, rëndësia dhe llojet e punëve bankare: a. Depozitimet bankare, b. Punët kredituese dhe punët shërbyese; 2. Llojet e letrave me vlerë; 3. Kambiali, kuptimi dhe rëndësia, llojet e Kambialit, elementet e Kambialit, Punët-veprimet e kambialit; 4. **Çeku,** kuptimi dhe rëndësia, elementet, llojet e çeqeve; 5. **Flet aksionet,** kuptimi dhe rëndësia, lëshimi i Flet aksioneve, përmbajtja, llojet; 6. **Letrat Kualifikuese Legjitimuese si**: Libreza e kursimeve, Fletë pengu, Vërtetimi i depozitës, etj.			
15	KOMPANIT TRANSNACIONALE-MULTINACIONALE 1. Lindja e kompanive Multinacionale, karakteristikat; 2. Sistemi dhe shpërndarja, Transferi i teknologjisë në suaza të sistemit të Kompanive-Multinacionale; 3. Transformimi ndërkombëtar në ndarjen e punëve të kompanive; 4. Tregu i përbashkët i BE-së, kuptimi dhe elementet kryesore të tregut Evropian, parimet kryesore të BE-së: ✓ Liria e qarkullimit të mallrave; ✓ Liria e ofrimit të shërbimeve dhe i thellimi të ndërmarrjeve; ✓ Liria e qarkullimit të kapitalit dhe e njerëzve. Disa trajta të larta të bashkëpunimit Afarist me boten e jashtme 1. Kuptimi dhe llojet; 2. Kontratat e Lizingut, Kontrata për Licencën, Kontrata për Know- Howin, Kontrata për Faktoringun, Kontrata për Timsheringun, Kontrata për Forfetingun, Kontrata për Kooperim etj.	2		1
	Provimi final			

LITERATURA

Literatura Bazë:

- ✓ **Mehdi J. Hetemi: E drejta me njohurit themelore të së Drejtës Afariste, Prishtinë 2006;**
- ✓ *Opsioni II.* Prof. Dr. **Mazllum Baraliu** "*E Drejta Biznesore"*, Prishtinë 2010.

Literatura plotësuese:

- ✓ *Ligjin mbi shoqërinë Tregtare:* Botuar në Gazetën Zyrtare, (Neni. 48, 49-65, 66-67). shih në: www.gazetazyrtare.com http://www.gazetazyrtare.com/e-gov/index.php?option=com_content&task=view&id=267&Itemid=28&lang=sq
- ✓ *Nerxhivane Dauti: E Drejta e Detyrimeve, Prishtinë 2001;*
- ✓ *Prof. Dr.* Mehdi J. Hetemi, E Drejta Ndërkombëtare Tregtare-Afariste, *2007. Prishtinë.*
- ✓ *Materiale shtesë nga Dr. Halim Bajraktari 2014/15;*
- ✓ Riza Smaka, E drejta Biznesore, Universiteti Iliria Prishtinë-Tiranë 2008;
- ✓ Mehdi Hetemi: Disa tema aktuale të ekonomisë së tregut, Prishtinë 2005.

VËREJTJE

- ✓ Për çdo temë mësimore, studentët do të pajisen me materiale të nevojshme në gjuhën shqipe;
- ✓ Në fund të çdo ore mësimore, grupet e caktuara të studentëve do të angazhohen me detyrë apo rast studimi lidhur me temën e ligjëruar;
- ✓ Rezultatet e arritura nga detyrat, grupet e studentëve duhet ti prezantojnë dhe t'i diskutojnë në orën e ushtrimeve.

Vërejtje për studentin:

Para së gjithash, studenti duhet të jetë i ndërgjegjshëm dhe të respektojë institucionin dhe rregullat shkollore:

- ✓ Duhet të respektojë orarin e ligjëratave, ushtrimeve dhe të jetë i vëmendshëm në orën mësimore;
- ✓ Te mbaj disiplinën gjatë ligjëratave;
- ✓ Është i obliguar posedimi dhe paraqitja e indeksit/ kartës se identitetit në teste dhe provim;
- ✓ Gjatë hartimit të punimeve seminarike, studenti duhet ti përmbahet udhëzimeve të dhëna nga mësimdhënësi për realizimin hulumtues dhe teknik të punimit.
- ✓ Mundësi shtesë për studim dhe thellim të dijes në këtë fushë paraqesin edhe faqet e ndryshme të internetit dhe rastet e ndryshme tregtare –biznesore në ditët e sotme.